JUSTITIEMINISTERIET

16.4.2018 OM 11/51/2018

Kommunstyrelserna (exkl. Landskapet Åland)

DET EVENTUELLA LANDSKAPSVALET 2018: Bestämmande av röstningsställena och meddelande av deras uppgifter, valmaterial, användning av valdatasystemet och övrig information om valet

1. Det eventuella landskapsvalet

Regeringens proposition med förslag till lagstiftning om inrättande av landskap och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lämnande av underrättelse enligt artikel 12 och 13 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse (RP 15/2017 rd) överlämnades till riksdagen den 2 mars 2017. I propositionen ingår bland annat ett förslag till landskapslag och till lag om ändring av vallagen.

Den föreslagna lagstiftningen skulle träda i kraft den 1 juli 2017, men riksdagsbehandlingen av propositionen pågår fortfarande. Efter att riksdagens grundlagsutskott hade gett sitt utlåtande den 29 juni 2017 (GrUU 26/2017 rd) bestämde regeringen den 5 juli 2017 bland annat att
- den föreslagna lagstiftningen avses träda i kraft under sommaren 2018 och
- det första landskapsvalet ska förrättas som ett separat val söndagen den 28 oktober 2018.
Regeringens proposition har ändrats till att motsvara detta beslut.

Enligt propositionen ska det första landskapsvalet därmed förrättas söndagen den 28 oktober 2018. Förhandsröstning ska ordnas i Finland 17–23.10.2018 och utomlands 17–20.10.2018.

För att landskapsvalet ska kunna förrättas enligt denna tidsplan måste den föreslagna lagstiftningen träda i kraft senast den 1 juli 2018. I detta brev utgås det från att lagstiftningen träder i kraft senast den 1 juli 2018. Om läget ändras efter att detta brev har skickats, informerar justitieministeriet kommunerna utan dröjsmål om ändringarna.

Besöksadress	Postadress	Tfn	Fax	E-postadress
Södra Esplanaden 10 HELSINGFORS	PB 25 00023 STATSRÅDET	02951 6001	09 1606 7730	oikeusministerio@om.fi

2. Lagstiftning som tillämpas på landskapsval

Allmän information om landskapsval (i enlighet med regeringens proposition) finns på adressen:
http://vaalit.fi/sv/landskapsval

Vallagstiftningen har inte ändrats sedan presidentvalet 2018. I den ovan nämnda regeringspropositionen som gäller social- och hälsovårds- och landskapsreformen föreslås dock flera ändringar i vallagstiftningen. Regeringspropositionen finns på webbadressen
https://www.eduskunta.fi/SV/vaski/HallituksenEsitys/Sidor/RP_15+2017.aspx

Den uppdaterade vallagen finns på adressen
http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1998/19980714

3. Hur förrättas landskapsval?

Landskapsval förrättas i fastlandets alla kommuner i huvudsak på samma sätt som kommunalval, dock med den skillnaden att uppgifterna i anslutning till kandidatuppställning och fastställandet av valresultatet inte sköts av den kommunala centralvalnämnden utan en ny myndighet som heter landskapsvalnämnden.[1]

Vid landskapsval är arbetsfördelningen mellan de olika valmyndigheterna i huvuddrag enligt följande:

De kommunala valmyndigheterna:
Den kommunala centralvalnämnden:
- förberedelser inför förhandsröstningen och röstningen på valdagen,
- tillkännagivande av valet i kommunen,
- granskning av förhandsröstningshandlingarna,
- räkning av förhandsrösterna och
- kontrollräkning av rösterna på valdagen.

Valförrättarna och valbestyrelserna:
- förrättning av förhandsröstningen.

Valnämnderna:
- förrättning av röstningen på valdagen.

Landskapsvalnämnden:
- behandling av kandidatansökan samt uppgörande av sammanställningen av kandidatlistor och distribution av sammanställningen inom landskapet,
- fastställande av valresultatet i landskapet.

Valkretsnämnderna har inga uppgifter vid landskapsval.

[1] Vid det första landskapsvalet ska landskapsförbundets styrelse tillsätta en landskapsvalnämnd i varje landskap.

4. Ändringar i landskapsindelningen

Regeringens proposition innehåller också ett förslag till ändring av landskapsindelningen i fråga om följande fem kommuner:
- Heinävesi ska överföras från landskapet Södra Savolax till landskapet Norra Karelen,
- Jorois ska överföras från landskapet Södra Savolax till landskapet Norra Savolax,
- Iitti ska överföras från landskapet Kymmenedalen till landskapet Päijänne-Tavastland,
- Storkyro ska överföras från landskapet Österbotten till landskapet Södra Österbotten och
- Kuhmoinen ska överföras från landskapet Mellersta Finland till landskapet Birkaland.

Landskapsindelningen är av betydelse vid landskapsval där vart och ett landskap utgör en valkrets. Valkretsindelningen vid riksdagsval enligt 5 § i vallagen har däremot ingen betydelse vid landskapsval, men det kan ändå nämnas att ovan nämnda ändringar i landskapsindelningen leder till följande ändringar i valkretsarna:
- Heinävesi och Jorois ska överföras från Sydöstra Finlands valkrets till Savolax-Karelens valkrets,
- Iitti ska överföras från Sydöstra Finlands valkrets till Tavastlands valkrets och
- Kuhmoinen ska överföras från Mellersta Finlands valkrets till Birkalands valkrets.

5. Röstningsställena i landskapsvalet 2018

Enligt 14 § 3 mom. i grundlagen ska det allmänna att främja den enskildes möjligheter att delta i samhällelig verksamhet och att påverka beslut som gäller honom eller henne själv. Med stöd av detta är kommunen skyldig att se till att väljarna har tillräckliga möjligheter att rösta på förhand eller på valdagen.

När det gäller att säkerställa ett gott valdeltagande i landskapsvalet är det ytterst viktigt att det finns tillräckligt med förhandsröstningsställen och vallokaler på valdagen.

Bestämmandet av de allmänna förhandsröstningsställena

Enligt 9 § i vallagen ska kommunstyrelsen besluta om antalet och placeringen av de allmänna förhandsröstningsställena i kommunen. Det ska finnas minst ett allmänt förhandsröstningsställe i varje kommun, om inte något annat följer av särskilda skäl.

Kommunstyrelsen svarar också för nödvändiga upphandlingar för förhandsröstningen enligt vad som föreskrivs om kommunala upphandlingar. Om kommunen ordnar förhandsröstningen i någon utomstående aktörs utrymmen, till exempel i Postens (Posti Group Abp) verksamhetsställen (postkontor och tillfälliga verksamhetsställen)[2] eller i ett köpcentrum, ska den själv ingå avtal om detta med aktören i fråga.

[2]Postens försäljningspersonal kommer att kontakta kommunerna i fråga under våren 2018 och avsikten är att avtalen mellan Posten och kommunerna ingås före slutet av oktober.

Vid bestämmandet av förhandsröstningsställena bör kommunstyrelsen fästa uppmärksamhet vid de anvisningar som ingår i bilaga 1 (punkt 1).

Bestämmandet av röstningsställena på valdagen

Enligt 8 § i vallagen utgör kommunen ett röstningsområde, om det inte är nödvändigt att dela in kommunen i flera röstningsområden. I vallagen ingår inga närmare bestämmelser om röstningsområdenas storlek eller antalet invånare inom dem. Fullmäktige fattar beslut om röstningsområdena.

Vid valen 2018 iakttas den indelning i röstningsområden som träder i kraft den 15 oktober 2018. Denna indelning baserar sig på de beslut om röstningsområdena som kommunerna meddelat till magistraterna senast 30.4.2018.

Varje röstningsområde ska ha ett *röstningsställe på valdagen* vilket anges i beslut av kommunstyrelsen. På valdagen får väljaren rösta endast på det röstningsställe som finns inom det röstningsområde som har antecknats för honom eller henne i rösträttsregistret. Vid bestämmandet av röstningsställena på valdagen bör kommunstyrelsen fästa uppmärksamhet vid de anvisningar som ingår i bilaga 1 (punkt 2).

Under de senaste åren har en del kommuner betydligt minskat antalet röstningsområden. Detta har försvagat väljarnas möjligheter att rösta på valdagen. Ministeriet rekommenderar att det nuvarande antalet röstningsområden inte utan tvingande skäl minskas. Kommunerna ska tvärtom utreda om det finns möjlighet att öka antalet röstningsområden vid det följande valet. I detta sammanhang bör det också påpekas att användning av rösträttsregistret vid röstningen på valdagen (se s. 9 i detta brev) inte är någon grund för att minska antalet röstningsområden.

Tidsplanen för bestämmandet av röstningsställena och uppgifterna som ska registreras i valdatasystemet

Kommunstyrelsen ska fatta beslut om de allmänna förhandsröstningsställena och röstningsställena på valdagen i god tid så att de kan registreras i justitieministeriets valdatasystem senast fredagen den 17 augusti 2018 före kl. 12.

Enligt 9 § 4 mom. i vallagen ska kommunstyrelsen se till att i det register över röstningsställen som Befolkningsregistercentralen för, (dvs. basdatasystemet i justitieministeriets valdatasystem) på det sätt som Befolkningsregistercentralen bestämmer, i fråga om varje allmänt förhandsröstningsställe i kommunen antecknas
det allmänna förhandsröstningsställets
- namn
- besöksadress,
- de dagar och de tider då förhandsröstningsstället är öppet samt

i fråga om röstningsstället på valdagen
- namn och
- besöksadress samt

övriga uppgifter som Befolkningsregistercentralen föreskriver.

Befolkningsregistercentralen kommer att skicka ett brev med närmare anvisningar om meddelandet av uppgifter via basdatasystemet i juni 2018. Också i VAT-anvisning nr 2b finns närmare anvisningar om detta. Anvisningarna ska läsas omsorgsfullt och iakttas noggrant.

Uppgifterna om förhandsröstningsställena och röstningsställena på valdagen ska registreras i basdatasystemet senast på **fredagen den 17 augusti 2018 före kl. 12**.[3]

Andra uppgifter som ska registreras i basdatasystemet

Kommunens centralvalnämnd ska dessutom inom samma tidsfrist se till att det i valdatasystemets basdatasystem finns aktuella kontaktuppgifter för centralvalnämnden vid landskapsvalet och kvittera i systemet att uppgifterna har kontrollerats. Det är särskilt viktigt att i registrera
- centralvalnämndens telefonnummer som skrivs ut på meddelandekortet (s.k. telefonnummer för allmänheten) och
- leveransadress för vallängderna, som ska vara en besöksadress (inte en PB-adress).

Det är viktigt att de ovan nämnda uppgifterna, dvs.
- uppgifterna om förhandsröstningsställena,
- uppgifterna om röstningsställena på valdagen,
- centralvalnämndens kontaktinformation och
- vallängdens leveransadress

är korrekta, eftersom uppgifterna (med undantag av det sistnämnda) skrivs ut på meddelandekortet som skickas till väljaren och på dess bilaga.

Kommunen ska se till att uppgifterna som finns i basdatasystemet den 17 augusti 2018 kl. 12 är slutliga uppgifter som gäller vid landskapsvalet. Kommunerna svarar för att uppgifterna är korrekta.

6. De kommunala valmyndigheterna vid landskapsval

I det följande presenteras i korthet regleringen som gäller behörigheten av och jäv för valmyndigheterna vid landskapsval.

Den kommunala centralvalnämnden

Kommunens centralvalnämnd vid landskapsvalet är centralvalnämnden som tillsatts av den fullmäktige som inledde sin verksamhet 1.6.2017.

[3] Röstningsställen vid valet är enligt 9 § i vallagen de allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet och röstningsställen på valdagen som före utgången av den 51 dagen före valdagen har antecknats i registret över röstningsställen. I praktiken måste den sista registreringsdagen dock vara tidigare, i detta fall 17.8.2018, eftersom det till meddelandekortet som skickas till var och en röstberättigad bifogas en förteckning över de förhandsröstningsställen som finns i dennes valkrets samt deras adresser och öppettider. Tillräcklig tid måste reserveras för att skriva ut, kontrollera och trycka dessa förteckningar.

Behörighet: Medlemmarna och ersättarna ska vara valbara till kommunens förtroendeuppdrag enligt kommunallagen (410/2015). Därtill ska både medlemmarna och ersättarna i mån av möjlighet företräda de grupper av röstande som vid föregående kommunalval (2017) ställt upp kandidater i kommunen.

Jäv: I fråga om jäv för medlemmarna och deras ersättare gäller vad som föreskrivs i 27–30 § i förvaltningslagen. Vid landskapsval utförs räkningen av förhandsröster och kontrollräkningen av rösterna på valdagen av de kommunala centralvalnämnderna. I praktiken betyder detta att bl.a. en kandidat i landskapsvalet eller dennes make som är medlem i centralvalnämnden är jävig att delta i utförandet av dessa uppgifter i centralvalnämnden.

Valnämnden

Behörighet: Medlemmarna och ersättarna ska vara valbara till kommunens förtroendeuppdrag enligt kommunallagen. Därtill ska såväl medlemmarna som deras ersättare i den utsträckning det är möjligt företräda de partier som vid föregående riksdagsval (2015) ställt upp kandidater i den valkrets till vilken kommunen hör. En kandidat i landskapsvalet får inte vara medlem eller ersättare.[4]

Jäv: Förvaltningslagens reglering av jäv tillämpas inte på valnämnden. Detta betyder att den som utsetts till medlem eller ersättare kan delta i alla valnämndens uppgifter med ett undantag: en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar får inte vara ett sådant valbiträde som avses i 73 § 2 mom. i vallagen.

Övrigt: Medlemmarna och ersättarna i valnämnden, speciellt den som utses till ordförande, ska ha tillräcklig kompetens att sköta uppgiften och tillräckligt med tid att sätta sig in i den.

Valbestyrelsen

Behörighet: Medlemmarna och ersättarna ska vara valbara till kommunens förtroendeuppdrag enligt kommunallagen. Därtill ska såväl medlemmarna som deras ersättare i den utsträckning det är möjligt företräda de partier som vid föregående riksdagsval (2015) ställt upp kandidater i den valkrets till vilken kommunen hör. En kandidat i landskapsvalet eller dennes make, barn, syskon eller förälder får inte vara medlem eller ersättare. När det gäller behörigheten spelar det ingen roll i vilket landskap kandidaten har ställt upp: ett syskon till en kandidat som ställts upp i landskapet A är inte behörig att vara medlem i valbestyrelsen i någon kommun.[5]

Jäv: Förvaltningslagens reglering av jäv tillämpas inte på valbestyrelsen. Detta betyder att den som utsetts till medlem eller ersättare kan sköta alla valbestyrelsens uppgifter.

---

[4] Vid landskapsvalet ska kandidatansökan lämnas in till landskapsvalnämnden senast den 18 september 2018 före kl. 16. Kandidatuppställningen fastställs på torsdagen den 27 september 2018.

[5] Detta beror på att väljarna kan rösta på förhand i vilken kommun som helst.

Övrigt: Medlemmarna och ersättarna i valbestyrelsen, speciellt den som utses till ordförande, ska ha tillräcklig kompetens att sköta uppgiften och tillräckligt med tid att sätta sig in i den.

Valförrättare vid ett allmänt förhandsröstningsställe och hemmaröstning

Behörighet: En person som är omyndig[6] eller en kandidat i landskapsvalet eller en kandidats make, barn, syskon eller förälder får inte vara valförrättare. När det gäller behörigheten spelar det ingen roll i vilken kommun kandidaten har ställt upp: ett syskon till en kandidat som ställts upp i landskapet A är inte behörig att vara valförrättare i någon kommun.[7]

Jäv: Förvaltningslagens reglering av jäv tillämpas inte på valförrättare. Detta betyder att den som utsetts till valförrättare kan sköta alla valförrättarens uppgifter.

Övrigt: Den som utses till valförrättare ska ha tillräcklig kompetens att sköta uppgiften och tillräckligt med tid att sätta sig in i den.

Valbiträde i ett röstningsställe på valdagen

Behörighet: En person som är omyndig[8] eller en kandidat i landskapsvalet eller en kandidats make, barn, syskon eller förälder får inte vara valbiträde.

Jäv: Valbiträdet har bara en uppgift, dvs. att biträda väljaren. Bestämmelserna om behörighet tryggar på ett tillräckligt sätt att valbiträdet kan biträda alla väljare som behöver hjälp.

7. Användningen av valdatasystemet

I landskapsvalet använder alla kommuner följande delsystem i valdatasystemet (VAT):
1) basdatasystemet (centralvalnämnden),
2) rösträttsdatasystemet (används av valförrättarna vid förhandsröstningen samt av centralvalnämnden för s.k. ”efterregistreringar”),
3) resultatuträkningssystemet som används för den preliminära rösträkningen och kontrollräkningen (centralvalnämnden).

Användningen av valdatasystemet administreras av Rättsregistercentralen. Systemets huvudanvändare och valstödet (vaalituki@om.fi) ger närmare anvisningar om användningen av systemet. Leverantören av driftstjänster är fortsättningsvis Tieto Abp.

Behörighetskontrollen i valdatasystemet bygger på stark autentisering, vilket innebär att varje användare måste ha antingen ett chipförsett elektroniskt id-kort (certifikatkort),

[6] En person som inte har fyllt 18 år eller som förklarats omyndig.
[7] Se fotnot 5.
[8] Se fotnot 6.

personliga nätbankskoder eller ett certifikat som anslutits till mobiltelefonens SIM-kort (mobilcertifikat).

I valdatasystemets vissa delsystem har efter presidentvalet gjorts en del tekniska förbättringar på basis av användarnas kommentarer. I huvudsak används systemet dock på samma sätt som vid presidentvalet.

Produktionsanvändningen av valdatasystemet inleds 23.7.2018 då basdatasystemet öppnas för centralvalnämndernas bruk. Valstödet ger närmare anvisningar om användningen och tidsplanen för användningen av valdatasystemet senare. Valstödet skickar också vissa påminnelser som gäller användningen.

I detta sammanhang uppmärksammas kommunerna om två ärenden som gäller användningen av valdatasystemet.

Användning av rösträttsdatasystemet på valdagen

Sedan 2011 har många kommuner använt rösträttsdatasystemet ("e-vallängden") vid röstningen på valdagen. Vid det senaste presidentvalet användes det i 136 kommuner inom 619 röstningsområden. Kommunernas erfarenheter av den elektroniska vallängden har varit i huvudsak positiva.

Den elektroniska vallängden kan användas i stället för eller vid sidan om pappersvallängden. Vart och ett röstningsområde måste dock absolut också ha en pappersvallängd som reserv.

Enligt den preliminära planen fortsätter användningen av den elektroniska vallängden vid röstningen på valdagen på följande sätt vid landskapsvalet:
-Kommunerna som använde systemet vid valen som förrättades under åren 2011-2018: Systemet kan användas inom de röstningsområden som kommunen bestämmer. Kommunen bör dock i god tid före valet anmäla dessa röstningsområden till valstödet.
- Andra kommuner: Kommunerna kan anmäla valstödet om de är intresserade av att använda systemet inom ett röstningsområde. Valstödet bedömer om det med beaktande valdatasystemets hela användning är lämpligt att kommunen i fråga deltar i användningen.

Justitieministeriet och valstödet kan begränsa antalet röstningsområden som deltar i användningen. Kommunen kan också återkalla sin anmälning, om det t.ex. uppstår tekniska problem.

Det bör dock betonas att användningen av e-vallängden vid röstningen på valdagen, både vid de kommande valen och i framtiden, är frivilligt. Kommunerna har även i fortsättningen möjlighet att använda pappersvallängder. Eventuell användning av e-vallängden vid röstningen på valdagen (se s. 4 i detta brev) är således inte någon grund för att minska antalet röstningsområden.

Användning av resultatuträkningssystemet i röstningsområdena för att mata in resultatet av den preliminära rösträkningen

Sedan 2014 har många kommuner registrerat resultaten av den preliminära rösträkningen i resultatuträkningssystemet direkt i röstningsområdena. Vid presidentvalet registrerades resultaten direkt i resultatuträkningssystemet i 67 kommuner inom 384 röstningsområden. Också i fråga om detta var kommunernas erfarenheter positiva.

Kommunerna som redan tidigare registrerat resultaten direkt i resultatuträkningssystemet kan meddela valstödet att de vill tillämpa samma förfarande vid landskapsvalet. Även andra kommuner möjlighet att anmäla valstödet om de är intresserade av att ta i bruk detta förfarande. Avsikten är dock att förfarandet tas i bruk stegvis. Därför kan andra kommuner ta i bruk förfarandet högst inom ett röstningsområde. På samma sätt som i fråga om användningen av den elektroniska vallängden kan justitieministeriet och valstödet begränsa antalet röstningsområden som deltar i användningen och kommunerna har också möjlighet återkalla sin anmälning.

Röstningsområdena som tar i bruk förfarandet ska som reservsystem använda det traditionella förfarandet, där resultatuppgifterna meddelas till kommunens informationscentral.

8. Valmaterial och valanvisningar

Justitieministeriets elektroniska tjänst för beställning av valmaterial öppnas måndagen den 28 maj 2018. Centralvalnämnderna ska före den 21 juni 2018 anteckna sitt behov av valmaterial i tjänsten. Justitieministeriet skickar närmare anvisningar om användningen av tjänsten senare per e-post.

Distributionen av valmaterialet inleds måndagen den 27 augusti 2018.

Justitieministeriet påminner kommunerna om att oanvända röstsedlar från de föregående valen ska förstöras.

Valanvisningarna och VAT-anvisningarna distribueras till centralvalnämnderna under augusti 2018, dock så, att VAT-anvisningarna nr. 1 och 2b distribueras till kommunerna redan i juni 2018.

Justitieministeriet skickar en separat e-postförfrågning om behovet av nya valurnor och återanvändning av gamla urnor i juni.

9. Utbildning

Justitieministeriets utbildning

Justitieministeriet ordnar i augusti-september 2018 för kommunernas centralvalnämnder utbildning som gäller förrättningen av landskapsvalet. Det ordnas totalt 5 kursdagar av vilka en är på svenska och resten på finska. Under alla kursdagar är det dock möjligt att ställa frågor både på finska och svenska. När och var denna utbildning ordnas och programmet för utbildningen framgår av bilaga 2. I två av utbildningarna på finska och i utbildningen på svenska ordnas möjlighet att delta via Skype eller Lync. Justitieministeriet kommer också att publicera en video om utbildningen som finns tillgänglig via valdatasystemet.

Deltagande i utbildningen är frivilligt. Deltagarna behöver inte skilt anmäla sig till utbildningen utan det räcker att deltagarna kommer till kursplatsen. Vi rekommenderar dock att högst tre-fyra personer per kommun deltar i utbildningen, eftersom utrymmen som reserverats för kursen är begränsade. Deltagande i utbildningen är avgiftsfritt, men ministeriet ersätter dock inte deltagarnas rese- eller matkostnader.

Antalet kursdagar är betydligt mindre än vid kommunalvalet 2017. Detta beror i huvudsak på att centralvalnämnderna har betydligt färre uppgifter vid landskapsval än vid kommunalval och på att man kan delta i utbildningen även via Skype eller Lync eller genom att titta på utbildningsvideon. Det anses dock finna behov för utbildning eftersom landskapsval nu förrättas för första gången.

I utbildningen behandlas frågor som tas upp i valanvisningarna och VAT-anvisningarna, dvs.
- den kommunala centralvalnämndens uppgifter
- ordnandet av förhandsröstningen
- ordnandet av röstningen på valdagen
- användningen av valdatasystemet
    - användningen av rösträttsdatasystemet på de allmänna förhandsröstningsställena
    - användningen av rösträttsdatasystemet vid centralvalnämnden (”efterregistreringar”)
    - användningen av rösträttsdatasystemet vid valnämnden (”elektroniska vallängden”)
    - resultatuträkningssystemet (preliminär rösträkning och kontrollräkning).

Kommunens egen utbildning

Den kommunala centralvalnämnden ska utbilda, handleda och råda kommunens övriga valmyndigheter (valnämnderna, valbestyrelserna samt valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena och vid hemmaröstningen) för att dessa klarar av de uppgifter som hör till dem. Centralvalnämnden kan som utbildningsmaterial använda till exempel justitieministeriets valanvisningar och VAT-anvisningar.

Valdatasystemets testmiljö, som kommunerna kan använda för att testa användningen av de olika delsystemen, öppnas 20.8.2018.

10. Engångsersättningen till kommunerna

För det första landskapsvalet, som förrättas som ett separat val, betalar justitieministeriet till kommunen i enlighet med 188 § i vallagen som engångsersättning ett belopp som ministeriet fastställer för varje kommuninvånare som har rösträtt i landskapsvalet. Ersättningen betalas till kommunerna i slutet av 2018.

Ersättningens belopp fastställs senare. I ersättningen försöker man beakta att vid det första landskapsvalet – till skillnad från bl.a. riksdagsval – svarar centralvalnämnden för räkningen av förhandsröster och kontrollräkningen av rösterna på valdagen.

Engångsersättning för landskapsval betalas inte längre när valet förrättas samtidigt med kommunalval.

11. Övrigt

Justitieministeriets och valstödets kommunikation med centralvalnämnderna

Under beredningen och förrättandet av landskapsvalet kommer justitieministeriet och valstödet att skicka information till centralvalnämnderna främst per e-post. Därför är det skäl att centralvalnämnden redan i detta skede kontrollerar att den har en fungerande e-postadress. Centralvalnämndernas kontaktinformation i det senaste kommunalvalet finns på http://vaalit.fi/sv/kontakt.

Eventuella ändringar i e-postadresserna ska meddelas till valstödet (vaalituki@om.fi).

Vidarebefordrande av detta brev till centralvalnämnden

Justitieministeriet ber kommunstyrelsen sända detta brev till centralvalnämnden för kännedom. Brevet finns tillgängligt också på justitieministeriets webbplats www.vaalit.fi.

12. Närmare information

Närmare upplysningar om valet:
- www.vaalit.fi
- Arto Jääskeläinen, valdirektör, tfn 02951 50128,
- Heini Huotarinen, konsultativ tjänsteman, tfn 02951 50127,
- Anna Saarela, regeringssekreterare, tfn 02951 50050,
- Terttu Tuomi, administrativ assistent, tfn 02951 50206,
- närmare upplysningar i frågor om valdatasystemet: **valstödet** vid Rättsregistercentralen, tfn 02956 65610, där samtalen besvaras av Anniina Tjurin (VAT-huvudanvändare), Marita Kolehmainen, Anni Vornanen, Atte Koskinen och Antti Kaakinen.

E-postadresser: fornamn.efternamn@om.fi och vaalituki@om.fi.

Valdirektör Arto Jääskeläinen

Konsultativ tjänsteman Heini Huotarinen

BILAGOR: 1) Om bestämmandet av röstningsställena
2) Valutbildning
3) Vissa bestämda tider vid landskapsvalet 2018

FÖR KÄNNEDOM:
Utrikesministeriet
Finansministeriet/kommunavdelningen
Befolkningsregistercentralen
Finlands kommunförbund

BESTÄMMANDET AV RÖSTNINGSSTÄLLENA BILAGA 1

1. De allmänna förhandsröstningsställena

Vid bestämmandet av de allmänna förhandsröstningsställena bör kommunen fästa uppmärksamhet vid det följande:

Det måste finnas tillräckligt många förhandsröstningsställen

Kommunen måste absolut se till att det i kommunen finns tillräckligt många allmänna förhandsröstningsställen i förhållande till antalet röstberättigade invånare i kommunen, så att väljarna kan rösta på förhand utan något större besvär och utan att det skulle ta en onödigt lång tid.

Var bör förhandsröstningsstället ligga?

Förhandsröstning bör ordnas på en plats som är lätt att hitta och som väljarna gärna kommer till. Förhandsröstningen kan ordnas t.ex. på en sådan plats som medborgarna också annars ofta besöker. Det ska dock ses till att även de som bor utanför tätorten har goda möjligheter att rösta på förhand.

Förhandsröstningsstället bör dessutom vara så neutralt som möjligt beträffande ideologiska och ekonomiska sammankopplingar för att trygga att en så stor del som möjligt av väljarna gärna kommer till platsen.

I de senaste valen har man fått bra erfarenheter av bl.a.
- postkontor,
- bibliotek,
- olika affärs- och köpcentrum,
- kommunhus och andra kommunala ämbetsverk,
- olika läroverk,
- kommunala servicecentrum och
- samserviceställen samt
- ambulerande röstningsställen, dvs. röstningsbussar, förbindelsefartyg och motsvarande.

Ett exempel på en ny slags lösning har varit det allmänna förhandsröstningsstället på Helsingfors flygplats.

Förhandsröstning måste ordnas på en plats som alla röstberättigade har tillträde till. Därför kan förhandsröstning inte ordnas t.ex. på ett garnisonsområde.

Förhandsröstningsställenas tillgänglighet

Uppmärksamhet bör fästas vid att handikappade och på annat sätt rörelsehindrade har goda möjligheter att rösta på förhand. Parkeringsplats för funktionshindrades fortskaffningsmedel bör i mån av möjlighet reserveras i omedelbar närhet av röstningsstället och

hjälp ordnas för funktionshindrade både på röstningsstället och utanför- det. Eventuella trösklar och trappor på röstningsstället ska t.ex. förses med ramp så att de som använder eldriven rullstol eller rollator kommer till röstningsplatsen utan svårigheter. Med tanke på rullstolsburna bör det dessutom finnas ett röstningsbås i vilket man ryms med rullstol eller ett fristående skrivunderlägg med skärm som kan ställas på bordet så att väljaren kan fylla i sin röstsedel i skydd för andras blickar. Det ska strävas efter att de brister i förhandsröstningsställenas tillgänglighet som eventuellt upptäckts vid tidigare val åtgärdas före valet. I justitieministeriets valanvisningar kommer att finnas närmare anvisningar om hur tillgänglighet i praktiken kan beaktas.

Ordningen på förhandsröstningsställena och förbudet mot valreklam

Förhandsröstningsställets lokaler och belägenhet ska lämpa sig för förhandsröstning också med tanke på ordningen på röstningsstället. I 56 § 1 mom. i vallagen föreskrivs om ordningen på förhandsröstningsställena och i samband med detta om det s.k. förbudet mot valreklam. Av praktiska skäl kan förbudet mot valreklam i fråga om vissa förhandsröstningsställen omfatta ett mer begränsat område än i fråga om röstningsområdets röstningsställe på valdagen. Om förhandsröstningsstället finns t.ex. i ett köpcentrum ska kommunens centralvalnämnd vid behov på förhand kontakta köpcentrets ledning för att säkerställa att förhandsröstningen på ett behörigt sätt beaktas i centrets övriga verksamhet. I fråga om omfattningen av förbudet mot valreklam kan det i detta fall anses som minimikrav att valkampanjer och valreklam inte får synas till eller höras på förhandsröstningsstället eller vid ytterdörren/ingången till förhandsröstningsstället.

Tillräckligt med utrymme och tillräckligt många valförrättare

Förhandsröstningsstället bör vara tillräckligt stort så att röstningen kan förrättas smidigt och tillförlitligt, dvs. med bevarande av valhemligheten, valfriheten och valfriden (56 § 2 mom. i vallagen). I utrymmet ska kunna placeras ett tillräckligt antal punkter för kontroll av identiteten, givande av röstsedlar och mottagning av röstningar. Utrymmet ska vara dimensionerat och ordnat så att det uppstår så lite rusning och köer som möjligt.

Rusning beror ofta på att förhandsröstningen ordnas i en sådan lokal där det inte finns plats för tillräckligt många röstningsbås eller punkter för mottagning av röstningar och/eller på att det inte finns tillräckligt många valförrättare vid mottagningspunkten. Det är ju i allmänhet inte själva röstningen som tar tid utan just mottagandet av röstningen (dvs. när valförrättaren stämplar röstsedeln, röstsedeln innesluts i valkuvertet, följebrevet fylls i och undertecknas, valkuvertet och följebrevet innesluts i ytterkuvertet samt en anteckning om att väljaren har röstat görs i rösträttsregistret). Därför bör kommunerna se till att det finns tillräckligt med mottagningspunkter. I praktiken betyder detta att det ska finnas tillräckligt med personal och att förhandsröstningen ordnas i ett tillräckligt stort utrymme så att röstningen ur väljarens synpunkt går så snabbt och smidigt som möjligt.

Brandsäkerheten

Förhandsröstningsstället ska placeras i byggnaden så att utrymningsvägarna hålls oblockerade. Skyltarna för utrymningsvägarna får inte täckas. Det är skäl att vid behov på förhand säkerställa hos den regionala räddningsmyndigheten att arrangemangen har skötts korrekt.

Dagarna och tiderna då förhandsröstningsstället är öppet

Enligt 47 § vallagen ska ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet vara öppet för förhandsröstning under alla dagar som infaller under förhandsröstningsperioden, om inte något annat av särskilda skäl bestäms genom beslut av kommunstyrelsen. Ett sådant särskilt skäl kan i praktiken enbart vara att antalet förhandsröstande i en del av kommunen eller i en tätort uppskattas vara litet I varje kommun ska det dock finnas minst ett förhandsröstningsställe som är öppet under alla dagar som infaller under förhandsröstningsperioden. Förutom detta förhandsröstningsställe kan det i olika delar av kommunen finnas andra förhandsröstningsställen, som är öppna under en kortare tid än sju dagar.

Enligt 48 § i vallagen beslutar kommunstyrelsen också de dagliga öppettiderna. Förhandsröstningsstället får dock inte vara öppet vardagar före klockan 8 eller efter klockan 20 eller lördagar och söndagar före klockan 9 eller efter klockan 18. Enligt tidigare erfarenhet lönar det sig att hålla förhandsröstningsstället öppet till klockan 20 minst under de två sista dagarna under förhandsröstningsperioden.

I de senaste valen har man i landsbygden strävat efter att trygga möjligheterna att rösta så att det utöver förhandsröstningsstället i kyrkbyn har funnits allmänna förhandsröstningsställen även i de mindre byarna. Dessa röstningsställen har varit öppna under en kortare tid på samma sätt som t.ex. ett ambulerande förhandsröstningsställe. Till exempel i en kommun fanns det i det senaste valet utöver det allmänna förhandsröstningsstället i kyrkbyn totalt åtta andra allmänna förhandsröstningsställen, som hade en kortare öppettid.

Använd helst samma förhandsröstningsställen från val till val

Förhandsröstningen bör i mån av möjlighet ordnas på samma ställe från val till val, eftersom väljarna på detta sätt lättare vet var de kan rösta på förhand. Att sluta använda ett visst ställe, att flytta stället eller att ändra på öppettiderna utan något tvingande skäl kan orsaka ovisshet bland väljarna.

Informera om valet

Kommunen ska aktivt informera kommuninvånarna om var kommunens allmänna förhandsröstningsställen finns samt om deras öppettider. I praktiken kan denna information ges bl.a. med hjälp av kungörelser, utomhusreklam, tidningsannonser, tidningsartiklar eller informationsblad som skickas till alla hushåll. Till lokala tidningar och lokalradion bör skickas en förteckning över de allmänna förhandsröstningsställena och deras öppettider.

På samma sätt som tidigare bifogas det till meddelandekortet som skickas till väljarna en förteckning över de allmänna förhandsröstningsställena inom deras landskap.

Se till att väljarna hittar fram till röstningsutrymmet

Vägen till röstningsstället ska märkas tydligt, t.ex. med vägvisare och skyltar. Speciellt när röstningsstället finns i en plats där det också finns annan verksamhet (t.ex. i ett affärscentrum), ska det ses till att vägen till röstningsutrymmet märks tydligt.

På vilket sätt kan man i praktiken ordna förhandsröstningen i ett ambulerande förhandsröstningsställe?

Förhandsröstningen i ett ambulerande förhandsröstningsställe kan ordnas t.ex. på följande sätt: det ordnas ett röstningsutrymme i en buss eller motsvarande fordon, det fastslås en daglig rutt och tidtabell för bussen, det informeras aktivt om var och när bussen stannar och därefter genomförs planen och förrättas röstningen. Adressen till var och en plats där bussen stannar och de tider då den stannar ska registreras i valdatasystemets register över röstningsställen. Det är viktigt att kommunen informerar om var det ambulerande förhandsröstningsstället stannar, eftersom detta inte anges skilt i förteckningen som skickas till väljarna med meddelandekortet.

2. Röstningsställena på valdagen

Vid bestämmandet av röstningsställena på valdagen bör kommunen fästa uppmärksamhet vid det följande:

- Röstningsstället ska i regel ligga inom röstningsområdet, men kan av särskilda skäl förläggas utanför röstningsområdet eller även utanför kommunen, om detta inte bereder väljarna oskälig olägenhet.

- I sitt avgörande av den 3 mars 1999 (dnr 2009/4/96) ansåg justitieombudsmannen att då man bedömer hur lämpligt ett utrymme som används som röstningsställe är, ska som en synvinkel beaktas även lokalens ideologiska natur och användningsändamål. Med tanke på medborgarnas likvärdighet och den offentliga maktens neutralitet ska enligt justitieombudsmannen strävan vara, att vallokalerna är så neutrala som möjligt, dvs. fria från ideologiska kopplingar. Riksdagens biträdande justitieombudsman konstaterade i sitt avgörande av den 30 oktober 2013 (dnr 4607/4/12) att förverkligandet av demokratin förutsätter att väljarna kan utöva sin rösträtt på ett ställe som är så neutralt som möjligt. Det viktigaste är dock inte vem som äger utrymmet. Vid bedömningen av lämpligheten ska mer uppmärksamhet fästas vid dess användningsändamål och utrustning.

Förutom det egentliga valrummet ska röstningsstället inrymma ett väntrum. Om inget separat väntrum står till förfogande, ska en särskild plats bredvid valrummet avskiljas på lämpligt sätt så att väljarna därifrån kan komma direkt in i valrummet. Detta ställe ska kunna stängas så att inga andra än de väljare som kommit till stället före klockan 20 kan komma in.

-När det gäller röstningsställets tillgänglighet, ordningen på röstningsstället, vägledning till stället och brandsäkerhet hänvisas till vad som sägs ovan om de allmänna förhands-röstningsställena.

BILAGA 2

VALUTBILDNINGAR FÖR LANDSKAPSVALET 2018

Det preliminära programmet för utbildningen presenteras nedan. Förutom tiden då utbildningen inleds är alla klockslag preliminära, och den tid som reserverats för vart ärende kan dras ut efter behov.

Klockan	**Ämne**	**Utbildare**
9.30	Kursdagen öppnas. Landskapsvalet – ett nytt val	JM
9.45-12.00 (Paus tid lämpligt tillfälle)	Kommunala centralvalnämndens uppgifter, bl.a. - information, valmaterial, vallängder, arrangemangen kring förhandsröstningen och röstningen på valdagen, granskning av förhandsröstningshandlingarna, användning av valdatasystemet, räkning av förhandsrösterna, kontrollräkning	JM / RRC
12.00	**Lunch**	
13.00	Kommunens inlägg	
13.15	Förrättning av förhandsröstningen och röstningen på valdagen, praktiska övningar	JM / RRC
15.15	De övriga valmyndigheternas uppgifter och kommande val	JM
15.30	Kursdagen avslutas	JM

Kursdagarna ordnas enligt följande

1. **VANDA**
- **möjlighet att delta via Skype/Lync (närmare anvisningar om detta ges senare)**

Tid: Fredag 31.8.2018
Plats: Vetenskapscentret Heureka / auditoriet
Adress: Vetenskapsparken 1, 01300 VANDA

2. **KUOPIO**

Tid: Tisdag 4.9.2018
Plats: Kuopion valtuustotalo
Adress: Suokatu 42, 70110 KUOPIO (ingång från huvudentrén)

3**. TAMMERFORS**
- möjlighet att delta via Skype/Lync (närmare anvisningar om detta ges senare)

Tid: Torsdag 6.9.2018
Plats: Tampere-talo / mötesrummet Sonaatti 2
Adress: Yliopistonkatu 55, 33100 TAMMERFORS

4**. ULEÅBORG**

Tid: Tisdag 11.9.2018
Plats: Uleåborgs stadshus /Fullmäktigesalen
Adress: Kirkkokatu 2a, 90100 ULEÅBORG

5**. HELSINGFORS** (på svenska)
- möjlighet att delta via Skype/Lync (närmare anvisningar om detta ges senare)

Tid: Torsdag 13.9.2018
Plats: Justitieministeriet
Adress: Södra Esplanaden 10, 00130 HELSINKI

I utbildningen ingår inget skriftligt material. Ta med dig penna och papper och valanvisning nr 1.

BILAGA 3

Vissa bestämda tider i landskapsvalet 2018

Valdag 28.10.2018

Baserar sig på lagförslaget enligt RP 15/2017 rd

Tidpunkt	[9]	**Utförs av**	**Åtgärd**	**Vallagen**
April 2018		Fullmäktige	Indelningen i röstningsområden ändras vid behov och ändringen meddelas magistraten	8 § 1 och 2 mom.
Efter ikraftträdandet av lagstiftningen om landskapsreformen		Landskapsförbundets styrelse	Landskapsvalnämnden tillsätts	[10]
Efter ikraftträdandet av lagstiftningen om landskapsreformen		Kandidaten	Sådana kostnader för kandidatens valkampanj som finansieras med valfinansiering kan börja uppkomma	[11]
Efter ikraftträdandet av lagstiftningen om landskapsval		Partiet	Kampanjtiden för landskapsvalet inleds	[12]
Efter ikraftträdandet av lagstiftningen om landskapsval		Befolkningsregistercentralen	Landskapens invånarantal enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet 31.5 för att fastställa antalen ledamöter i fullmäktige	
I god tid		Statsrådet	Förordningen om de finska beskickningar och deras verksamhetsställen som är förhandsröstningsställen samt de allmänna förhandsröstningsställena vid landskapsvalet i landskapet Åland utfärdas	9 § 1 mom. 2) punkten
I god tid		Kommunstyrelsen	Beslut om de allmänna förhandsröstningsställena i kommunen	9 § 1 mom. 1) punkten

[9] Numret visar hur många dagar före eller efter valdagen som åtgärden ska utföras enligt vallagen (714/1998).
[10] 12 § i lagen om införande av landskapslagen (under behandling i riksdagen)
[11] 12 § i lagen om införande av landskapslagen (under behandling i riksdagen) och 2 § 1 mom. i lagen om kandidaters valfinansiering (273/2009)
[12] 12 § i lagen om införande av landskapslagen (under behandling i riksdagen) och 8 § 3 mom. i partlagen (10/1969)

I god tid		Kommunstyrelsen	Bestämmande av vilka verksamhetsställen inom socialvården som är förhandsröstningsställen	9 § 1 mom. 3) punkten
I god tid		Kommunstyrelsen	Beslut om röstningsställena på valdagen	9 § 3 mom.
I god tid		Kommunstyrelsen	Valnämnderna och valbestyrelserna tillsätts	15 §
Fredag 17.8.2018 senast		Landskapsvalnämnd	Landskapsvalnämndens kontaktuppgifter meddelas till Befolkningsregistercentralen via valdatasystemet	150 § 2 mom.
Fredag 17.8.2018 senast	[13]	Kommunstyrelsen/ Centralvalnämnden	Uppgifterna om kommunens allmänna förhandsröstningsställen och vallokaler på valdagen meddelas till Befolkningsregistercentralen via valdatasystemet	9 § 4 mom.
Fredag 17.8.2018 senast		Centralvalnämnden	Centralvalnämndens kontaktuppgifter meddelas till Befolkningsregistercentralen via valdatasystemet	13 § 4 mom.
I god tid		Centralvalnämnden	Valförrättare till de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet och hemmaröstning förordnas	17 § 2 mom.
I god tid		Chefen för den finska beskickningen	Valförrättaren till det allmänna förhandsröstningsstället i utlandet förordnas	17 § 2 mom.
I god tid		Befälhavaren för ett finskt fartyg	Valförrättaren till röstning ombord på fartyg förordnas	17 § 2 mom.
I god tid		Justitieministeriet	De allmänna förhandsröstningsställena och deras öppettider tillkännages	49 § 3 mom.
I god tid		Centralvalnämnden	Förhandsröstningsställena och röstningsställena på valdagen i kommunen tillkännages	49 § 1 mom. och 67 § 3 mom.
I god tid		Befolkningsregistercentralen	Medborgare i andra medlemsstater i EU, som uppfyller villkoren för rösträtt, meddelas att	22 §

[13] Den sista dagen enligt vallagen är fredagen den 7 september 2018. Eftersom det till meddelandekortet som postas till varje röstberättigad bifogas en förteckning över förhandsröstningsställena i den röstberättigades valkrets och deras adresser samt öppettider ska uppgifterna meddelas senast 17.8.2018.

			de kommer att ha rösträtt och vara valbara vid landskapsvalet	
Fredag 7.9.2018 kl. 24	51.	Magistraterna	Uppgifterna i rösträttsregistret fastställs	18 § 2 och 3 mom.
Måndag 10.9.2018 senast	48.	Justitieministeriet	Landskapsvalnämnderna meddelas partierna och deras namntecknare	32 §
Måndag 10.9.2018 senast	48.	Landskapsvalnämnd	Beslut om arrangemangen vid mottagning av kandidatansökan och om hur många fullmäktigeledamöter som ska väljas i landskapet. Angående beslutet avfattas en kungörelse som delges de valombud som partierna har meddelat och uppsätts till påseende i landskapsvalnämndens sammanträdeslokal samt offentliggörs på det sätt som landskapets tillkännagivanden meddelas för kännedom	34 §, 143 b §
Onsdag 12.9.2018 senast	46.	Befolkningsregistercentralen	Upprättande av rösträttsregistret	18 § 1 mom.
Måndag 17.9.2018	41.	Magistraterna	Rösträttsregistret finns framlagt i magistraterna och på andra ställen enligt vad Befolkningsregistercentralen bestämmer	23 §
Tisdag 18.9.2018 före kl. 16	40.	Valombudet	Kandidatansökan ska senast lämnas in till landskapsvalnämnden	31 §, 143 g §
Måndag 24.9.2018	34.	Landskapsvalnämnd	Kandidatansökan granskas och eventuella anmärkningar görs till valombuden; Kandidaternas inbördes ordningsföljd bestäms för sammanställningen av kandidatlistorna	35–37 §
Onsdag 26.9.2018 före kl. 16	32.	Valombudet	Rättelser och kompletteringar till kandidatansökan och de handlingar som fogats till dem	38 §

Onsdag 26.9.2018	32.	Landskapsvalnämnd	De kandidatansökan som inkommit inom utsatt tid behandlas på nytt och beslut med anledning av dem fattas	39 §
Torsdag 27.9.2018 före kl. 12	31.	Valombudet	Ett parti eller en valmansförening, vars anmälan om anslutning till ett valförbund eller en gemensam lista inte har blivit godkänd, kan återta sin kandidatansökan	40 § 2 och 3 mom.
Torsdag 27.9.2018	31.	Landskapsvalnämnd	Beslut, som eventuellt fattas efter att kandidatansökningarna har behandlats, om att en kandidat inte tas upp i sammanställningen av kandidatlistorna	40 §
Torsdag 27.9.2018	31.	Landskapsvalnämnd	Uppgörande av sammanställningen av kandidatlistorna	41 §
Torsdag 27.9.2018	31.	Landskapsvalnämnd	Kandidatuppgifterna registreras i det riksomfattande kandidatregistret	43 § 2 mom.
Torsdag 27.9.2018 tidigast efter att sammanställningen av kandidatlistorna har uppgjorts	31.	Kandidaten	Frivillig förhandsredovisning om valfinansieringen kan lämnas in till statens revisionsverk	[14]
Torsdag 4.10.2018 senast	24.	Befolkningsregistercentralen	Ett meddelandekort skickas till de röstberättigade vars adress är känd	21 § 4 mom.
Onsdag 10.10.2018	18.	Valförrättare	Förhandsröstningen ombord på finska fartyg inleds	47 § 1 mom.
Fredag 12.10.2018 före kl. 16	16.	Röstberättigad eller någon annan person	Rättelseyrkanden som gäller rösträttsregistret framställs hos magistraten	24 § 1 mom.
Måndag 15.10.2018	13.	Magistraten	Rättelseyrkandet avgörs	25 § 1 mom.
Tisdag 16.10.2018 före kl. 12 senast	12.	Magistraten	Eventuella ändringar som föranleds av besluten till följd av rättelseyrkanden görs i rösträttsregistret	25 § 1 mom.
Tisdag 16.10.2018 före kl. 12 senast	12.	Befolkningsregistercentralen/ magistraten	Eventuella självrättelser och de anteckningar som föranleds av dessa görs i rösträttsregistret	26 § 1 mom.

[14] Lag om kandidaters valfinansiering 11 § 1 mom.

Senast den sjunde dagen efter att parten delgavs beslutet		Den som framställde rättelseyrkandet	Besvär hos förvaltningsdomstolen över ett beslut av magistraten genom vilket ett rättelseyrkande har förkastats eller avvisats; besvär över ett beslut av Befolkningsregistercentralen eller magistraten genom vilket en person med stöd av 26 § 1 mom. som självrättelse har antecknats i rösträttsregistret som saknande rösträtt	27 § 1 mom.
Tisdag 16.10.2018 klockan 12	12.	Befolkningsregistercentralen	Rösträttsregistret vinner laga kraft	28 § 1 mom.
Tisdag 16.10.2018 före kl. 16 senast	12.	En röstberättigad som vill rösta hemma	Anmälan till den kommunala centralvalnämnden om önskan att rösta hemma	55 §
Onsdag 17.10.2018	11.	Valförrättarna, valbestyrelsen	Förhandsröstningen i hemlandet och i finska beskickningar inleds	47 § 1 mom.
Lördag 20.10.2018	8.	Valförrättare	Förhandsröstningen i utlandet avslutas	47 § 1 mom.
Tisdag 23.10.2018	5.	Valförrättarna, valbestyrelsen	Förhandsröstningen i hemlandet avslutas	47 § 1 mom.
Onsdag 24.10.2018 fr.o.m. klockan 18	4.	Justitieministeriet	Vallängderna matas ut ur rösträttsregistret röstningsområdesvis och längderna ställs till centralvalnämnderna	
Fredag 26.10.2018 klockan 19	2.	Centralvalnämnden	Förhandsröstningshandlingarna granskas så att de handlingar som kommit in före kl. 19 hinner behandlas	63 § 1 mom.
Söndag 28.10.2018 kl. 9-20	**VD**	Valnämnden	Röstning på valdagen	68 §[15]
Söndag 28.10.2018 tidigast kl. 12 eller av särskilda skäl tidigast kl. 9	**VD**	Centralvalnämnden	Förhandsrösterna räknas	84 §
Söndag 28.10.2018 efter kl. 20	**VD**	Valnämnden	Preliminär rösträkning	78 §
Måndag 29.10.2018 senast kl. 12	*1.*	Centralvalnämnden	De röster som avgetts på valdagen kontrollräknas	84 §

[15] Därtill 12 § i lagen om införande av landskapslagen (under behandling i riksdagen)

Onsdag 31.10.2018 vid mötet som inleds senast kl.18	*3.*	Centralvalnämnden	Röstetalen fastställs och meddelas landskapsvalnämnden	143 §
Onsdag 31.1.2018 direkt efter att ha fått de anmälningar som avses i 143 § 1 mom.		Landskapsvalnämnd	Valresultatet för landskapsvalet fastställs och offentliggörs samt resultatet tillkännages	88 – 91 § och 143 l §
Inom 14 dagar efter att valresultatet har offentliggjorts		Ändringssökanden	Besvär över beslut av landskapsvalnämndens beslut med vilket valresultatet har fastställts ska anföras hos förvaltningsdomstolen	100-102 §
När valresultatet har vunnit laga kraft		Justitieministeriet	Arkivutskrifterna matas ut ur rösträttsregistret	29 § 3 mom.
Efter att arkivutskrifterna har matats ut		Befolkningsregistercentralen	Uppgifterna i rösträttsregistret utplånas	29 § 3 mom.
Inom två månader från att valresultatet har fastställts (senast måndagen den 31 december 2018)		Den som valts till fullmäktige och den som bestämts till ersättare	Redovisning om valfinansiering ska lämnas in till statens revisionsverk	[16]

[16] 5 och 8 § i lagen om kandidaters valfinansiering